

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Bronisław Czech (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku E. P.

przy uczestnictwie Syndyka masy upadłości "A(...)" Spółki z o.o w Ż. i Banku (...) S.A w W. - Oddziału w B. o wpis, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 listopada 2005 r., kasacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 17 listopada 2004 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddala apelację uczestnika postępowania – Syndyka masy upadłości "A(...)" Spółki z o. o w Ż.;**
- 2. zasądza od tego uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 11.180 zł (jedenaście tysięcy sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wpisem, objętym zawiadomieniem z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie Dz. Kw. (...), Sąd Rejonowy w Ż. dokonał wpisu w Dziale IV Kw (...) zmiany wierzyciela hipoteki zwykłej w kwocie 400.000 zł i hipoteki zwykłej w kwocie 300.000 zł w ten sposób, że w miejsce wierzyciela Banku (...) S.A. Oddział w B. wpisał wnioskodawcę E. P.

Podstawą wpisu była ugoda zawarta z notarialnie poświadczonymi podpisami w dniu 10 maja 2004 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. a wnioskodawcą, mocą której bank przelał na wnioskodawcę wierzytelności zabezpieczone powyższymi hipotekami zwykłymi.

Na skutek apelacji uczestnika postępowania - Syndyka Masy Upadłości „A(...)” Sp. z o.o. w upadłości w Ż., Sąd Okręgowy w B. postanowieniem zaskarżonym kasacją: 1. zmienił zaskarżony wpis i wniosek oddalił; 2. zarządził wykreślenie z Kw (...) Sądu Rejonowego w Ż. wpis objęty zaskarżonym zawiadomieniem; 3. zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika Syndyka Masy Upadłości „A(...)” Spółka z o.o. w Ż. kwotę 7580 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy przyjął, że w sprawie ma zastosowanie rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.: dalej: pr. upadł.) w zw. z art. 536 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535 ze zm.). Art. 27 pr. upadł. przewidywał zakaz uzyskiwania, po ogłoszeniu upadłości dłużnika, przez wierzycieli przeciwko upadłemu wpisów do ksiąg wieczystych w celu zabezpieczenia wierzytelności, także tych powstałych przed ogłoszeniem upadłości. *Ratio legis* tego uregulowania sprowadzała się do zabezpieczenia przed tym, by żaden z wierzycieli nie uzyskał poprzez wpis hipoteki, korzystniejszej pozycji w stosunku do pozostałych wierzycieli w sytuacji, gdy po ogłoszeniu upadłości dłużnik będzie miał trudności w spłacie zobowiązań (uchwała SN z dnia 27 kwietnia 1994 r., III CZP 56/94. „Glosa” 1995/8/9). Sąd Okręgowy powołał się również na postanowienie SN z dnia 20 listopada 1997 r., III CKU 74/97 („Prokuratura i Prawo” 1998/3/30) w którym wyrażony został pogląd, że po ogłoszeniu upadłości żaden wierzyciel nie może uzyskać przeciwko upadłemu wpisowi do księgi wieczystej celem zabezpieczenia wierzytelności. Zdaniem Sądu Okręgowego z art. 27 pr. upadł. wynika, że zakaz wpisów dotyczył każdego wierzyciela, a nie tylko każdej wierzytelności., odnosi się to także do nowych wierzycieli, którzy nabyli wierzytelność w drodze przelewu już po ogłoszeniu upadłości dłużnika.

Wnioskodawca w kasacji zarzucił naruszenie art. 27 pr. upadł przez jego błędną wykładnię oraz art. 509 § 2 i art. 518 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 79 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, przez ich niezastosowanie. Przytaczając tę podstawę kasacji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego

postanowienia przez oddalenie apelacji uczestnika postępowania, ewentualnie o uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy Sadowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 27 pr. upadł. jest zasadny. Z przepisu tego wynika zakaz uzyskania przez każdego wierzyciela wpisu do księgi wieczystej hipoteki przeciw upadłemu dłużnikowi po ogłoszeniu upadłości. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że po ogłoszeniu upadłości dłużnika nie jest dopuszczalne wpisanie hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika stanowiącej jego własność, chociażby wniosek o wpis został złożony przed tym ogłoszeniem (por. m.in. uchwałę SN z dnia 18 lutego 1994 r., III CZP 4/94, OSNC 1994, nr 9, poz. 170). W odniesieniu do hipoteki umownej takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 stycznia 2002 r., IV CKN 1805/00 (niepubl.). Za dopuszczalne uznano jedynie uzyskanie po ogłoszeniu upadłości wpisu hipoteki ustawowej (por. jw. uchwałę z dnia 27 kwietnia 1994 r., III CZP 4/94). W uzasadnieniu uchwały III CZP 4/94 wyjaśnione zostało, że funkcja jurydyczna art. 27 pr. upadł. polegała na zamrożeniu reszty majątku upadłego. Nie może jednak budzić wątpliwości, że realizacja tej funkcji następuje w interesie wierzycieli, poprzez zapobieżenie dokonaniu wpisu hipoteki na składniku majątku upadłego po ogłoszeniu jego upadłości. Zakaz określony w omawianym przepisie dotyczy zatem wpisu nowo powstałej hipoteki i nie odnosi się do modyfikacji istniejącego już wpisu, dokonanego przed ogłoszeniem upadłości dłużnika. W postanowieniu z dnia 19 lutego 2003 r., V CK 80/02 (OSNC 2004, nr 5, poz. 77) Sąd Najwyższy uznał za dopuszczalną zmianę hipoteki kaucyjnej na hipotekę przymusową zwykłą po ogłoszeniu upadłości. Z kolei, w analogicznym jak w sprawie niniejszej stanie faktycznym, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że dopuszczalna jest po ogłoszeniu upadłości modyfikacja istniejącego przed tym zdarzeniem wpisu hipoteki przez nowy wpis osoby wierzyciela (por. niepubl. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2004 r., V CK 197/04, oraz z dnia 27 stycznia 2005 r., V CK 202/04). Pogląd ten należy podzielić, bowiem w takiej sytuacji zmiana istniejącego wpisu nie prowadzi do nowego obciążenia majątku dłużnika. Obciążenie wynikające z wpisu ograniczonego prawa rzeczowego istniało już przed ogłoszeniem upadłości dłużnika, a zmiana wierzyciela po tym zdarzeniu w żaden sposób nie zagraża interesom

wierzycieli upadłego dłużnika, a właśnie ochronie tych interesów służy zakaz objęty art. 27 pr. upadł. (por. postanowienie SN z dnia 4 listopada 2004 r., V CK 200/04, niepubl.).

Z powyższego wynika, że skoro wnioskodawca nabył przedmiotową wierzytelność, to ze strony art. 27 pr. upadł. nie było przeszkód do jej wpisania, a uzasadniały ten wpis przepisy art. 509 § 2 i art. 518 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 79 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia (art. 393¹³ k.p.c. oraz art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z 13 § 2, art. 393¹⁹ i 391 k.p.c. i art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).